

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ POVIJESTI

3. SKUPINA : 18. I 19. STOLJEĆE

ŠKOLSKA GODINA: 2015. / 2016.

UTORAK, 8. ožujka 2016.

10:00 – 11:00 sati

ZAPORKA: _____

OIB: _____

BROJ BODOVA:

50	
-----------	--

POSTOTAK RIJEŠENOSTI ISPITA: _____

ČLANOVI PROSUDBENOG POVJERENSTVA:

1. _____
2. _____
3. _____

(mjesto i nadnevak)

NAPUTCI:

1. Imate 60 minuta za rješavanje ispita.
2. Odgovore u ispitu upisujete na za to predviđena mjesta. Ispred svake skupine zadataka nalazi se uputa za njihovo rješavanje. Pozorno ju pročitajte.
3. Ispit pišite plavom ili crnom kemijskom olovkom. Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
4. Osobna imena i prezimena te geografska imena pišite izvorno prema udžbenicima odobrenim od MZOS-a u šk. g. 2014./2015.
5. Jednom napisane odgovore nije dopušteno prepravljati
6. Možete koristiti list za koncept tijekom rješavanja ispita. List za koncept predviđen je kao pomoćni list i on se neće bodovati. U omotnici zajedno s ispitom predajete i list za koncept.
7. Želimo Vam mnogo uspjeha!

I. U zadatcima koji slijede samo je jedan odgovor točan. Zaokružite slovo ispred točnoga odgovora.

1. Koje je godine osnovana Kraljevska akademija/ Kraljevska akademija znanosti u Zagrebu?

- A. 1776. god.
B. 1767. god.
C. 1779. god.
D. 1752. god.

1	
---	--

2. Čija vojska nije sudjelovala u bitci kod Austerliza 1805. god.?

- A. pruska
B. francuska
C. ruska
D. austrijska

1	
---	--

3. U kojem su gradu izlazile novine čiju naslovnicu vidite na slici?

- A. Splitu
B. Zadru
C. Dubrovniku
D. Šibeniku

1	
---	--

4. Koje je godine mađarski jezik uveden kao obavezan predmet u hrvatske škole (pučke škole i gimnazije)?

- A. 1825. god.
B. 1827. god.
C. 1830. god.
D. 1832. god.

1	
---	--

5. Kojeg su francuskog vladara nazivali „kralj građanin“/“kralj građanstva“?

- A. Karla X.
- B. Napoleona I.
- C. Luja XVIII./Louisa XVIII.
- D. Luja Filipa/ Louisa Filipa

1	
---	--

6. Kojoj su nadbiskupiji, nakon što je papa Lav XII. bulom (1828.) preuredio biskupijske granice u Dalmaciji i Istri, podređene 1830. Krčka biskupija i Porečko-pulska biskupija?

- A. Goričkoj nadbiskupiji
- B. Zadarskoj nadbiskupiji
- C. Splitskoj nadbiskupiji
- D. Dubrovačkoj nadbiskupiji

1	
---	--

7. Tko je održao prvi zastupnički govor na hrvatskom jeziku u Hrvatskom saboru?

- A. Juraj Rukavina
- B. Dragutin Rakovac
- C. Ivan Kukuljević Sakcinski
- D. Janko Drašković

1	
---	--

8. Koja je od navedenih osoba obnašala dužnost namjesnika banske časti od 1845. do 1848. godine?

- A. Levin Rauch
- B. Juraj Haulik
- C. Maksimilijan Vrhovac
- D. Nikola Škrlec Lomnički

1	
---	--

9. Gdje se 1849. odigrala (vodila) bitka u kojoj su Mađari poraženi i nakon koje su kapitulirali čime je bila ugušena mađarska revolucija?

- A. kod Világosa
- B. kod Pakozda
- C. kod Schwechata
- D. kod Segesvara

1	
---	--

II. U sljedećim zadatcima povežite međusobno srodne pojmove upisivanjem slova na praznu crtu iza broja. Tri od ponuđenih šest pojmova nemaju svoj adekvatan par i nigdje se ne pripisuju.

10. Djelu pridruži mjesto/grad u kojem je prvi put objavljeno.

1. _____ *Temelji žitne trgovine* (1796.)

A. Zagreb

2. _____ *Satir iliti divlji čovik/Satir illiti divji csovik /
Satir iliti divji čovik* (1762.)

B. Rijeka

3. _____ *Disertatia iliti razgovor darovan gospodi
poklisarom...* (1832.)

C. Karlovac

D. Dresden

E. Venecija

F. Trst

11. Osobi/znanstveniku pridruži njegovo postignuće.

1. _____ André Marie Ampère

A. analitički stroj

2. _____ L. Ludwik Zamenhof

B. zakon termodinamike

C. otkrio serum protiv difterije i tetanusa

3. _____ Emil von Behring

D. izumio prvu bateriju

E. empirijski zakon sila/ postavio temelje
elektrodinamike

F. objavio prvi priručnik umjetnog jezika
Međunarodni jezik

III. U sljedećim zadacima odgovorite na pitanje kratkim odgovorom, riječju ili brojem. Odgovor upišite na praznu crtu.

12. Kako se zvao ekonomist autor djela *Ekonomska tablica s njezinim objašnjenjem* ?

1

_____ (ime i prezime)

13. Od koliko je država bio sastavljen *Njemački savez* osnovan na Bečkom kongresu?

1

14. Koji je dalmatinski franjevac nakon propasti Mletačke Republike bio na čelu pokreta za ujedinjenje hrvatskih zemalja tj. za sjedinjenje Dalmacije s banskom Hrvatskom?

1	
---	--

_____ (ime i prezime)

15. Koje je godine izbio ustanak Poljičana protiv Francuza koji je imao za posljedicu ukidanje Poljičke republike?

1	
---	--

16. Kako se zvala istaknuta preporoditeljica, pjesnikinja, borac za jednakost žena i utemeljiteljica djevojačke škole u Karlovcu?

1	
---	--

_____ (ime i prezime)

17. Kako se zvala politička stranka osnovana 1841. koja je zagovarala što uže povezivanje Hrvatske s Ugarskom, pa su ilirci njezine pristaše nazivali mađaronima?

1	
---	--

18. Kako se zove brošura (spis) Ljudevita Farkaša Vukotinovića iz 1842. godine u kojoj je iznio glavne ciljeve Ilirske stranke, te je između ostalog izložio stavove hrvatskih preporoditelja o slavenstvu kao kulturnom okviru za hrvatski narodni preporod i istaknuo političku borbu za hrvatsku državnu samobitnost?

1	
---	--

19. Koje je godine hrvatski staleški Sabor donio odluku, odnosno prihvatio zakonski članak o uzdizanju hrvatskog jezika na razinu službenog, tj. o njegovu uvođenju u javnu upotrebu?

1	
---	--

20. Kako se zvala samostalna hrvatska vlada, odnosno tijelo koje je sa svim obilježjima samostalne hrvatske vlade osnovao ban Josip Jelačić?

1	
---	--

IV. U sljedećim zadatcima poredajte kronološki navedene činjenice, događaje, procese ili osobe, upisivanjem rednih brojeva od 1. do 4. na praznu crtu iza slova, tako da 1. označava najstariji, a 4. najmlađi.

21. Kronološki poredajte navedene događaje.

- A. _____ ustanak dekabrista u Rusiji
B. _____ srpanjska revolucija u Francuskoj
C. _____ izbio ustanak u Grčkoj protiv osmanske vlasti
D. _____ izbio ustanak u Cádiz-u - Španjolska

2	
---	--

22. Kronološki poredajte navedene događaje.

- A. _____ Sveslavenski kongres u Pragu
B. _____ okupljen/osnovan Svenjemački parlament u Frankfurtu na Majni/
Frankfurtski parlament
C. _____ Ugarski sabor donio odluku o svrgavanju Habsburgovaca s prijestolja i
proglašenju republike
D. _____ Luj/Louis Napoleon Bonaparte proglasio se carem – Napoleon III.

2	
---	--

23. Kronološki poredajte navedene događaje.

- A. _____ osnovana Prva hrvatska štedionica
B. _____ otvorena tvornica/velika manufaktura papira u Rijeci
C. _____ osnovano Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo
D. _____ na rtu Savudriji proradio prvi moderni svjetionik na Jadranu

2	
---	--

V. U sljedećim zadatcima od više ponuđenih kronoloških nizova samo je jedan točan. Zaokružite slovo ispred kronološkog niza koji je točan.

24. Koji niz određuje točan kronološki slijed objavljivanja navedenih djela?

- A. *Reč domovini o hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku*→ *Iura municipalia Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae* (O municipalnim pravima i statutima kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije)→*Genius patriae superdormientibus suis filiis*(Duh domovine nad svojim usnulim sinovima/ Genij domovine nad svojim sinovima koji spavaju) →*Nova ričoslovica ilirička/Nove ricsoslovice iliriske*
- B. *Nova ričoslovica ilirička/Nove ricsoslovice iliriske*→ *Reč domovini o hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku* → *Iura municipalia Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae* (O municipalnim pravima i statutima kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije)→ *Genius patriae superdormientibus suis filiis*(Duh domovine nad svojim usnulim sinovima/ Genij domovine nad svojim sinovima koji spavaju)
- C. *Genius patriae superdormientibus suis filiis*(Duh domovine nad svojim usnulim sinovima/ Genij domovine nad svojim sinovima koji spavaju)→ *Nova ričoslovica ilirička/Nove ricsoslovice iliriske*→ *Reč domovini o hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku*→ *Iura municipalia Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae* (O municipalnim pravima i statutima kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije)
- D. *Iura municipalia Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae* (O municipalnim pravima i statutima kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije)→*Genius patriae superdormientibus suis filiis*(Duh domovine nad svojim usnulim sinovima/ Genij domovine nad svojim sinovima koji spavaju)→ *Nova ričoslovica ilirička/Nove ricsoslovice iliriske*→*Reč domovini o hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku*

25. Koji niz određuje točan kronološki slijed događaja iz povijesti Europe u doba Napoleona I.?

- A. Mir u Požunu / Požunski mir→francuska vojka ušla u Berlin→osnovano Varšavsko vojvodstvo/ Veliko varšavsko vojvodstvo→ Francuska vojno pokorila Španjolsku
- B. Francuska vojno pokorila Španjolsku→ Mir u Požunu / Požunski mir→francuska vojka ušla u Berlin→osnovano Varšavsko vojvodstvo/ Veliko varšavsko vojvodstvo
- C. francuska vojka ušla u Berlin→osnovano Varšavsko vojvodstvo/ Veliko varšavsko vojvodstvo →Mir u Požunu / Požunski mir→ Francuska vojno pokorila Španjolsku
- D. Mir u Požunu / Požunski mir→francuska vojka ušla u Berlin→ Francuska vojno pokorila Španjolsku→ osnovano Varšavsko vojvodstvo/ Veliko varšavsko vojvodstvo

VI. Sljedeće zadatke riješite uz pomoć povijesnih izvora.

26. Pozorno pročitajte ulomak iz izvornog povijesnog teksta i odgovorite na pitanja

Trgovina koja se silom vodi pomoću premija i monopola može bit, a obično i jest, nepovoljna za zemlju u korist koje se htjelo takvu trgovinu ustanoviti, kao što ću to kasnije nastojati pokazati. Ali ona trgovina koja se bez prisile prirodno i redovito vodi između bilo koja dva mjesta, uvijek je korisna za oba, iako ne uvijek jednako. Pod korišću ili dohotkom ja ne razumijevam povećanje količina zlata i srebra, već povećanje razmjenske vrijednosti godišnjeg proizvoda tla i rada zemlje, ili povećanje godišnjeg dohotka njezinih stanovnika

A. Koji je naziv djela iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

B. Tko je autor djela iz kojeg je navedeni tekst (ime i prezime)?

1	
---	--

C. Kako se zove teorija/ doktrina koja zagovara gledišta izložena u tekstu?

1	
---	--

27. Pozorno pročitajte stihove i odgovorite na pitanja.

A. Tko je autor navedenih stihova?

1	
---	--

_____ (ime i prezime)

*Polnoć prođe - što me budi
U to doba iz sna moga?
Žice same zaigraše
Na guslama djeda moga,
Zaigraše istihana:
Zora puca, bit će dana!*

B. Koji je naslov pjesme iz koje su navedeni stihovi?

1	
---	--

(...)

C. Kako se zove časopis u čijem je prvom broju ta pjesma objavljena?

1	
---	--

*Zora puca, bit će dana!
Okreni se k zlatnom vedru,
Slavna zemljo dalmatinska:
Evo Zore u tvom njedru,
Da otkrije zakopana
Blaga tvoja - evo dana!*

28. Pozorno pročitajte ulomak iz izvornog povijesnog teksta i odgovorite na pitanja

(...), zahtevamo od pravednosti kralja našega sledeća:

(...)

3. *Krepko i novo sjedinjenje u svakom smislu naše po zakonu i dogodovštini k nama pripadajuće kraljevine Dalmacie s kraljevinom hrvatskom i slavonskom, kao takodjer cele naše vojničke granice glede političkog upravljanja, kao i svih ostalih tečejem vremena izgubljenih (...) stranah domovine naše.*

4. *Našu narodnu nezavisnost.*

(...)

9. *Slobodu štampe, vere, učenja i govora.*

(...)

12. *Jednakost sviuh bez razlike stališa i vere pred sudom (...).*

15. *Podignutje narodne banke.*

(...)

28. *Da se staro ime županijah povrati (...).*

A. Kako se zove programski dokument kojem je dio navedeni tekst?

1	
---	--

B. Koje je godine objavljen taj dokument?

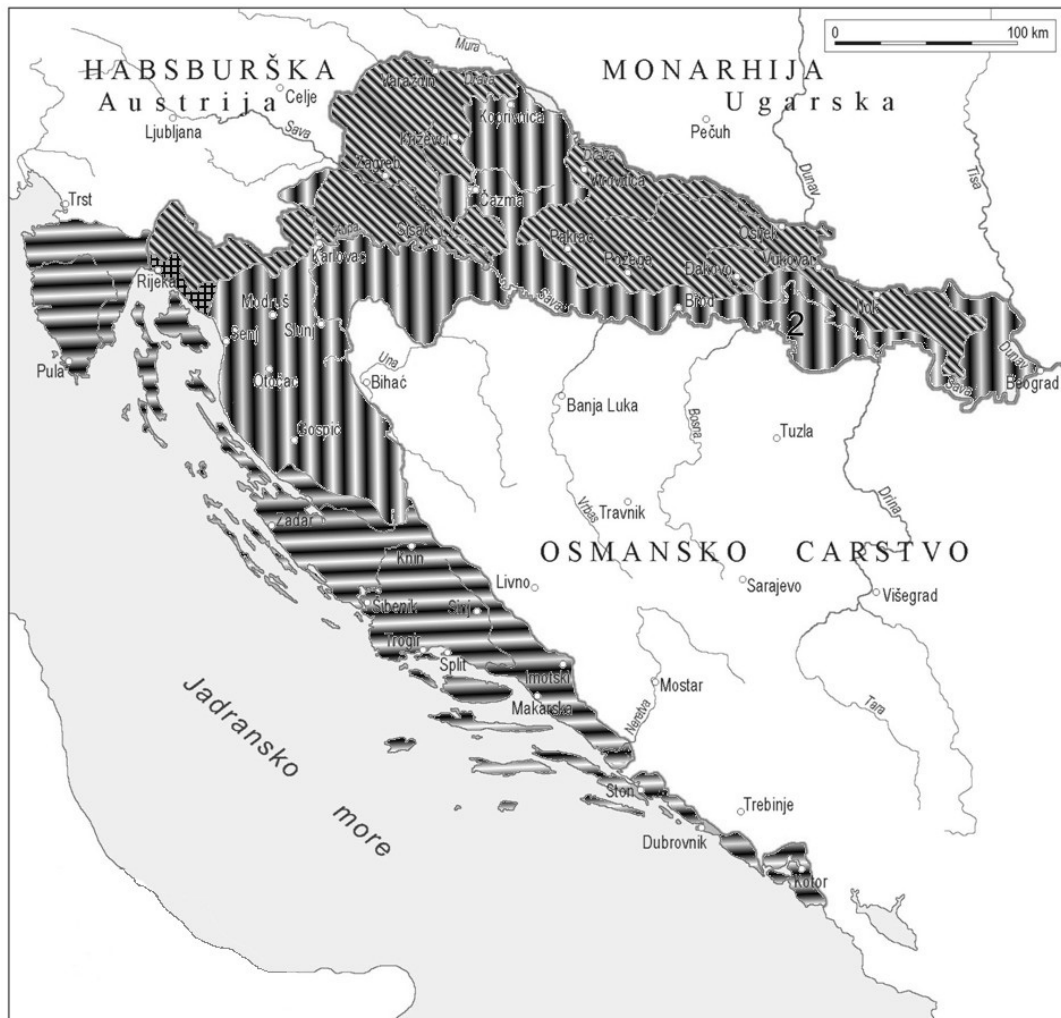
1	
---	--

C. Koliko je ukupno točaka imao taj programski dokument?

1	
---	--

VII. Pozorno pogledajte prikazane povijesne zemljovide i odgovorite na postavljena pitanja.

29. Pozorno proučite kartu Hrvatske u prvoj polovici 19. stoljeća (nakon 1822.) i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kako se naziva prostor označen na karti vertikalnim linijama?

1	
---	--

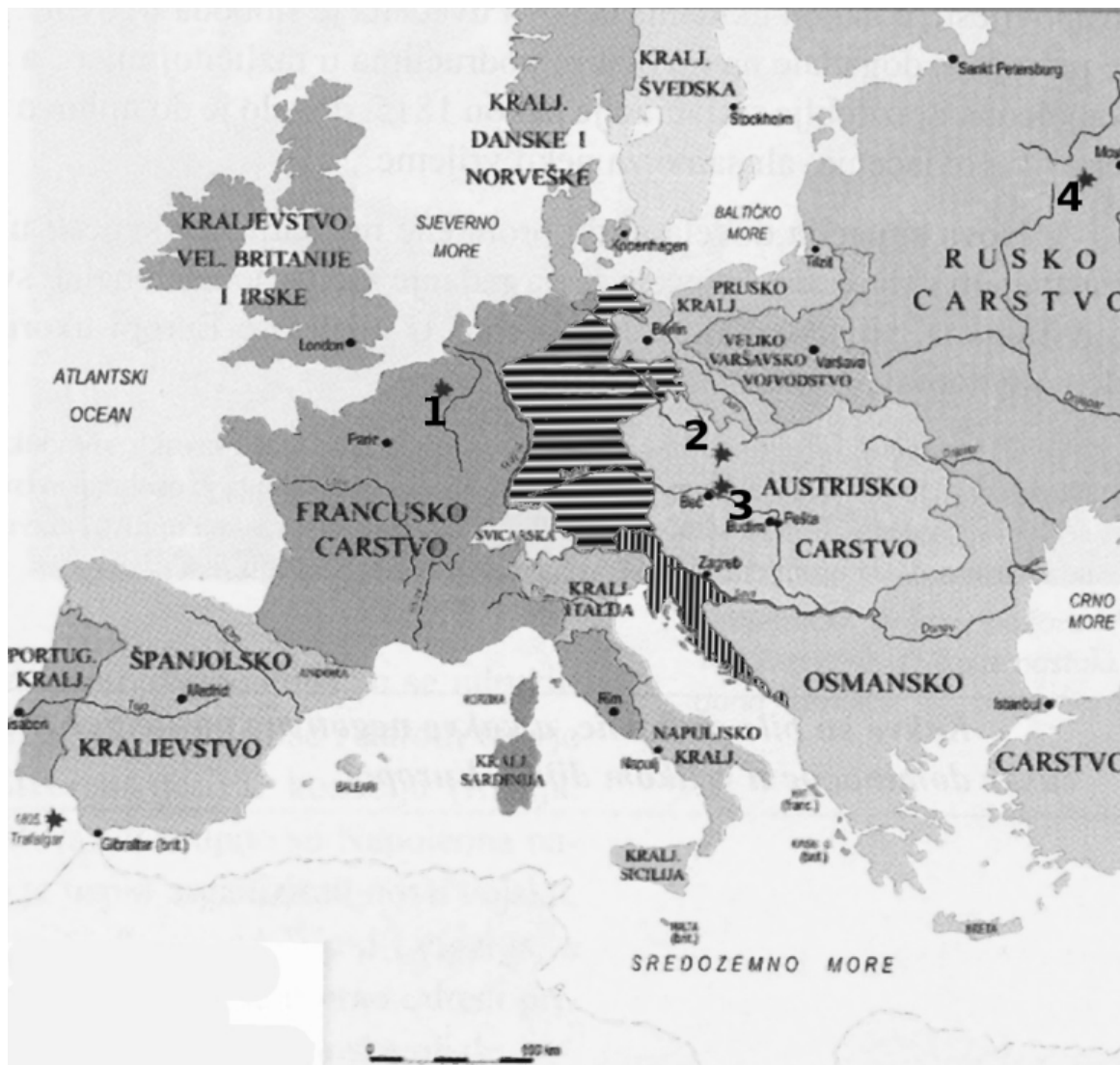
B. Kako se naziva prostor označen na karti kosim linijama?

1	
---	--

C. Pod čijom se je upravom nalazio teritorij označen na karti vodoravnim linijama?

1	
---	--

30. Pozorno proučite kartu Europe u doba Napoleonovih osvajanja i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kako se naziva nova država koju je osnovao Napoleon I. označena na karti vodoravnim linijama?

1	
---	--

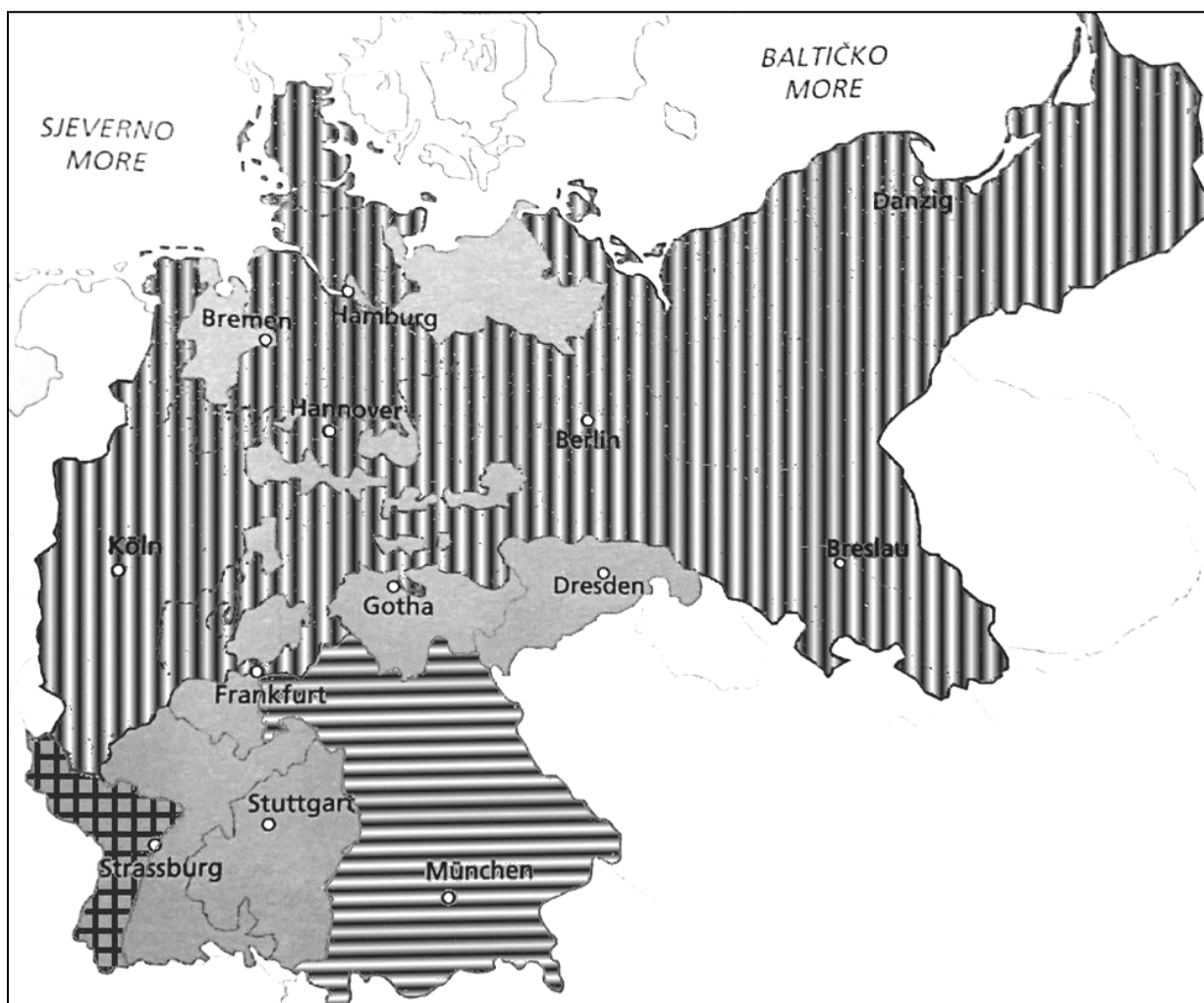
B. Kako se naziva državna tvorevina koju je osnovao Napoleon I. označena na karti vertikalnim linijama?

1	
---	--

C. Kojim je brojem na karti označeno mjesto odlučujuće bitke u kojoj je Napoleon I. doživio konačni poraz?

1	
---	--

31. Pozorno proučite kartu ujedinjenja njemačkih država i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kako se zove njemačka država koja je predvodila ujedinjenje, a na karti je označena vertikalnim linijama?

1	
---	--

B. Koja je njemačka država na karti označena vodoravnim linijama?

1	
---	--

C. Kako se zovu dvije francuske pokrajine koje je Njemačka anektirala, a na karti su prikazane mrežom horizontalnih i vertikalnih linija?

1	
---	--
